

THE
ABEL
PRIZE
2016

Sir Andrew J. Wiles får Abelprisen

Det Norske Videnskaps-Akademi har besluttet å tildele Abelprisen for 2016 til Sir Andrew J. Wiles (62) ved Universitetet i Oxford "for sitt oppsiktsvekkende bevis på Fermats siste teorem ved hjelp av modularitetsformodningen for semistabile elliptiske kurver, noe som innledet en et helt ny æra innen tallteori."

Preses Ole M. Sejersted i Det Norske Vitenskaps-Akademi kunngjorde vinneren av Abelprisen 2016 i Oslo i dag 15. mars. Andrew J. Wiles vil bli overrakt Abelprisen av HKH Kronprins Haakon i en prisseremoni i Oslo 24. mai.

Abelprisen anerkjenner bidrag av ekstraordinær dybde og innflytelse på matematisk vitenskap, og har vært utdelt hvert år siden 2003. Den omfatter et kontantbeløp på 6.000.000 kroner.

Andrew J. Wiles er en av svært få matematikere, om ikke den eneste, som har oppnådd å skape overskrifter over hele verden ved å bevise et teorem. I 1994 løste han Fermats siste teorem, som på den tiden var det mest berømte, langvarige og fremdeles uløste problemet i fagets historie.

Wiles' bevis var ikke bare høydepunktet i hans karriere – og et epokegjørende øyeblikk for matematikken – men også kulminasjonen av en bemerkelsesverdig personlig reise som hadde begynt tre tiår tidligere. I 1963, da han var en ti år gammel gutt som vokste opp i Cambridge i England, fant Wiles et eksemplar av en bok om Fermats siste teorem i det lokale biblioteket. Han ble fengslet av problemet – at det ikke finnes noen heltallig løsning for

ligningen $x^n + y^n = z^n$ der n er større enn 2 – noe som var enkelt å forstå, men som hadde vært uløst i tre hundre år. "Jeg visste fra det øyeblikket av at jeg aldri ville gi slipp på det," sa han. "Jeg måtte bare løse det."

Abelkomiteen uttaler: "Få resultater har en så rik matematisk historie og et så dramatisk bevis som Fermats siste teorem."

Et liv i matematikken

Andrew J. Wiles ble født i Cambridge 11. april 1953 og tok bachelorgraden i matematikk i 1974 ved Merton College i Oxford, og senere doktorgraden i 1980 ved Clare College i Cambridge. Etter en periode ved Institute for Advanced Study i New Jersey i 1981 ble Wiles lærer ved Princeton University. I 1985–86 var Wiles Guggenheim Fellow ved Institut des Hautes Études Scientifiques utenfor Paris og ved École Normale Supérieure. Fra 1988 til 1990 var han Royal Society Research Professor ved Universitetet i Oxford, før han returnerte til Princeton. Han kom tilbake til Oxford i 2011 som Royal Society Research Professor.

Priser og æresbevisninger

Andrew J. Wiles har mottatt en rekke betydelige priser innen matematikk og vitenskap. De omfatter blant annet Rolf Schock-prisen, Ostrowski-prisen, Wolf-prisen, Royal Medal fra Royal Society, Det amerikanske vitenskapsakademiets pris i matematikk og Shaw-prisen. Den internasjonale matematiske unionen skjenket ham

en minneplakett i sølv, noe som bare har skjedd denne ene gangen. Han ble også belønnet med den første Clay Research-prisen. I 2000 ble han slått til ridder.

Andrew J. Wiles er medlem av Royal Society. Han er også utenlandsk medlem av både Det amerikanske vitenskapsakademiet og Det franske vitenskapsakademiet.

Han har æresgrader fra Oxford, Cambridge, Columbia, Yale, Warwick og Nottingham.

Abelprisen

Abelprisen deles ut av Det Norske Videnskaps-Akademi.

Prisvinneren velges etter anbefaling fra Abelkomiteen, som

består av fem internasjonalt anerkjente matematikere. De nåværende komitémedlemmene er John Rognes (formann), Rahul Pandharipande, Éva Tardos, Luigi Ambrosio og Marta Sanz-Solé.

Abelprisen og tilknyttede arrangementer er finansiert av den norske regjeringen.

For mer informasjon om Abelprisen og om prisvinneren og hans arbeider, se Abelprisens eget nettsted **www.abelprize.no**.

